

MOLIYAVIY MENEJMENTDA INVESTITSIYAVIY QARORLARNI QABUL QILISHDA KAPITALNING TUZILISHI VA UNING SAMARADORLIGI

Xalilova Farida

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Iqtisodiyot va axborot texnologiyalar fakulteti, Moliya va moliyaviy texnologiyalari yo'nalishi talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada moliyaviy menejmentda kapital tuzilishi va uning investitsiyaviy qarorlarga ta'siri tahlil qilinadi. Kapital tuzilishi korxonaning moliyaviy strategiyasini belgilashda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotda moliyaviy rivojlanishdan foydalanish, kompaniyaning baholanishini aniqlash hamda kapital tuzilishining korxonada faoliyatiga ta'siri o'rganiladi. Samarali kapital tuzilishi investitsiyalarni jalb qilish va daromadlarni oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Moliyaviy menejment, kapital tuzilishi, investitsiyaviy qarorlar, moliyaviy rivojlanish, foyda, risk, samaradorlik.

Abstract

This article analyzes the capital structure in financial management and its impact on investment decisions. Capital structure plays an important role in determining the financial strategy of an enterprise. The study examines the use of financial leverage, determining the valuation of a company, and the impact of capital structure on the performance of an enterprise. An effective capital structure is important in attracting investments and increasing profits.

Keywords: Financial management, capital structure, investment decisions, financial leverage, profit, risk, efficiency.

Kirish. Moliyaviy menejment korxonaning moliyaviy resurslarini boshqarishni o'z ichiga oladi, va bu jarayonda kapital tuzilishini to'g'ri tashkil qilish muhimdir. Investitsiyaviy qarorlarni qabul qilishda kompaniyaning qarz va o'z mablag'lari o'rtasidagi muvozanatini topish, moliyaviy rivojlanishdan samarali foydalanish, kapital sarfini optimallashtirish muhimdir. Kapital tuzilishi korxonaning moliyaviy xavf-xatarlarini boshqarish, likvidlikni ta'minlash va daromadlilikni oshirishda hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi.

Moliyaviy menejment korxonaning moliyaviy resurslarini boshqarish jarayonini qamrab oladi. Bu jarayonning asosiy maqsadi – korxonada faoliyatining samaradorligini ta'minlash, risklarni kamaytirish, moliyaviy barqarorlikni saqlab qolish va kapitalning

optimal tuzilishini tanlashdir. Kapital tuzilishi – bu korxonaning moliyaviy manbalarini qarz va o‘z kapitaliga ajratish tartibi bo‘lib, u moliyaviy qarorlarni qabul qilishda va investitsiyalarga ta'sir ko‘rsatishda muhim o‘rin tutadi. Korxonaning kapital tahlili va samaradorligi investorlar uchun katta ahamiyatga ega bo‘lib, bu qarorlar korxonaning kelajakdagi rivojlanishini belgilaydi. Shu sababli, kapital tuzilishini to‘g‘ri tashkil qilish korxonaning investitsiya kiritish imkoniyatlarini yaxshilash va foydalilik darajasini oshirish uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism. Kapital tuzilishi kompaniyaning qarz va o‘z kapitalining nisbatidir. Moliyaviy rihaglardan foydalanish kompaniyaning qarz mablag‘lari bilan o‘z kapitalini to‘g‘ri boshqarishni anglatadi. Qarz mablag‘lari daromadni ko‘paytirish imkoniyatini bersa, shu bilan birga, qarzning ko‘payishi riskni ham oshiradi. Shu bois, to‘g‘ri kapital tuzilishini tanlash kompaniyaning moliyaviy xavfsizligi uchun muhimdir.

Kapital tuzilishi va korxonaning baholanishi:

Kapital tuzilishining korxonaga bahosiga ta'siri ham muhimdir. Korxonaning kapital narxi uning bozor qiymatini aniqlashda asosiy omil hisoblanadi. Qarz va o‘z kapitalining muvozanati kompaniyaning narxiga bevosita ta'sir etadi, chunki kapital narxi past bo‘lganda kompaniyaning rentabelligi oshadi.

Investitsiyaviy qarorlarga ta'sir:

Kapital tuzilishi investorlar uchun ham muhimdir, chunki u korxonaning likvidlik darajasini ko‘rsatadi. Mos ravishda, samarali kapital tuzilishi investitsiyalarni jalb qilishda va ularni maqsadli boshqarishda muhim ahamiyatga ega. Investorlar uchun qarz vositalaridan foydalanish darajasi va likvidlik juda muhim ko‘rsatkich hisoblanadi.

Qarz va o‘z kapitalining muvofiqlashuvi:

Kapital tuzilishining eng samarali modellaridan biri — bu qarz va o‘z kapitalining muvozanatini topishdir. Bu muvozanat kompaniyaning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi, riskni minimallashtiradi va daromadlarni oshiradi.

1. Kapital tuzilishi omillari:

Korxonaga kapitalning tuzilishi qarz va o‘z mablag‘larining muvozanatidan iborat. Korxonaning kapitalni qanday taqsimlashi uning moliyaviy samaradorligini belgilaydi. Qarz kapitalidan foydalanish korxonaga qo‘shimcha resurslar jalb qilish imkonini beradi, ammo bu qarzning ortishiga, shu bilan birga, risklarning oshishiga olib keladi. O‘z kapitalidan foydalanish esa ko‘proq xavfsizlikni ta'minlaydi, lekin moliyaviy resurslar cheklangan bo‘ladi. Kapital tuzilishini tanlashda quyidagi omillar inobatga olinadi:

Risk darajasi: Korxonaning qarzdin qanday foydalanishi unga bog'liq risklarni oshirishi yoki kamaytirishi mumkin. Yuqori riskga ega bo'lgan qarz tuzilishi moliyaviy stressga olib kelishi mumkin.

Daromadlilik: Qarz kapitalidan foydalanish daromadlilikni oshirishi mumkin, chunki qarz arzon moliyaviy manba hisoblanadi, ammo u foiz to'lovlari va risklarni oshiradi.

Likvidlik: Kapital tuzilishi korxonaning likvidligi, ya'ni qarzlarni o'z vaqtida qaytarish qobiliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Yuqori likvidlikka ega bo'lgan kompaniyalar qarz olish orqali rivojlanishni tezlashtirishi mumkin.

2. Moliyaviy richaglar va riskni boshqarish:

Moliyaviy richag – bu qarz mablag'laridan foydalangan holda kompaniyaning daromadlilikini oshirish usuli hisoblanadi. Moliyaviy richaglar samarali qo'llanganda korxonalar moliyaviy resurslaridan ko'proq daromad olishi mumkin. Shu bilan birga, qarzning oshishi bilan moliyaviy xavf-xatarlar ham ortadi. Shu sababli, moliyaviy menejmentning vazifasi risk va daromadlilik o'rtasidagi muvozanatni topishdir. Samarali boshqaruv qarzning ortiqcha yuk bo'lib qolishiga yo'l qo'ymaslik va korxonani moliyaviy tanglikdan himoya qilishga qaratilgan bo'lishi lozim.

3. Kapitalning narxi va investitsiyaviy qarorlar:

Kapitalning narxi korxonaning qarz va o'z mablag'larining umumiy qiymati sifatida aniqlanadi. Bu narx investitsiya qarorlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Kapital narxi qanchalik past bo'lsa, kompaniya investitsiyalarini samarali amalga oshirishi shunchalik oson bo'ladi. Qarzdin foydalangan holda kapital narxini pasaytirish mumkin, ammo risklarni oshirishdan ehtiyot bo'lish kerak. Investitsiyaviy qarorlarni qabul qilishda kapitalning past narxi korxonaga raqobatchilar oldida ustunlik berishi mumkin, lekin bu qarz tuzilishining optimal darajada saqlanishiga bog'liq.

Xulosa. Kapital tuzilishi korxonaning moliyaviy samaradorligiga va investitsiyaviy qarorlarning natijasiga katta ta'sir ko'rsatadi. To'g'ri kapital tuzilishi strategik qarorlarni qabul qilishda muhim omil bo'lib, u kompaniyaning moliyaviy xavfsizligini va likvidlikni ta'minlaydi. Moliyaviy richaglardan samarali foydalanish va kapital tuzilishini optimallashtirish kompaniyaning daromadlilikini oshirishga xizmat qiladi.

Kapital tuzilishi moliyaviy menejmentning muhim qismlaridan biri bo'lib, u korxonaning barqarorligi va rivojlanishida katta ahamiyatga ega. Samarali kapital tuzilishi moliyaviy resurslardan to'g'ri foydalanish, risklarni kamaytirish va daromadlilikni oshirishga yordam beradi. Qarz va o'z mablag'larining muvozanatli tuzilishi, moliyaviy richaglar va risklarni boshqarish korxonaning muvaffaqiyatiga olib

keladi. Shu bois, kapital tuzilishini optimallashtirish moliyaviy menejment uchun strategik ahamiyatga ega bo'lib, korxonaning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlaydi.

Qo'shimcha ma'lumotlarga ko'ra, kapital tuzilishi nafaqat moliyaviy jihatdan, balki strategik jihatdan ham muhim ahamiyat kasb etadi, chunki u korxonaning moliyaviy salohiyati va tashqi muhitdagi o'zgarishlarga moslashuvchanligini belgilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Breyli, R. A., Mayers, S. K. (2010). Korporativ moliya prinsiplari. Moskva: Yuniti-Dana.
2. Ross, S., Vesterfild, R., Jordan, B. (2011). Korporativ moliyaning asoslari. Moskva: Vilyams.
3. Damodaran, A. (2006). Investitsion baholash. Har qanday aktivlarni baholash usullari va vositalari. Moskva: Alpina Pablisher.
4. Modilyani, F., Miller, M. (1958). Kapital qiymati, korporativ moliya va investitsiya nazariyasi. American Economic Review, 48, 261-297.
5. Jenson, M., Meking, U. (1976). Kompaniya nazariyasi: boshqaruv xarajatlari, agentlik xarajatlari va mulkchilik tuzilishi. Journal of Financial Economics, 3, 305-360.